

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเสพยาบ้าในทหารใหม่ จังหวัดอุตรดิตถ์
Factors Associated with Methamphetamine Use Among Privates
in Uttaradit Province

ปรารธนา ศุภลักษณ์^{1*}, จักรกฤษณ์ พิญาพงษ์¹, สุนีย์ กันแจ่ม¹
Pradtana Supaluk, Jakkrite Pinyaphong, Sunee Kancham
¹คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
¹Faculty of Science and Technology, Uttaradit Rajabhat University

(Received: August 28, 2024; Revised: September 10, 2024; Accepted: October 30, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบภาคตัดขวางครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความชุก, ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเสพยาเสพติดของทหารกองประจำการ และแนวทางในการดูแลทหารกองประจำการที่มีความผิดปกติจากการเสพยาเสพติด ในระหว่างการฝึกทหารใหม่ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากทหารกองประจำการ ผลลัพธ์ 2/66 จังหวัดอุตรดิตถ์ และหาแนวทางในการดูแลทหารกองประจำการฯ จากผู้ปฏิบัติงานภายในหน่วยฝึกทหารใหม่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% แนวทางการดูแลทหารกองประจำการที่มีความผิดปกติจากการเสพยาเสพติด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และเศรษฐกิจ ปัจจัยสิ่งแวดล้อม และปัจจัยทางจิตวิทยา มีความสัมพันธ์กับประวัติการเสพยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) ตลอดช่วงชีวิตที่ผ่านมา ก่อนมาเป็นทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการ จังหวัดอุตรดิตถ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และแนวทางการดูแลทหารกองประจำการฯ ที่มีความผิดปกติจากการเสพยาเสพติด ควรมีการดูแลที่มุ่งเน้นด้านการเฝ้าระวังโดยการสังเกตอาการอย่างใกล้ชิด การเฝ้าระวังเมื่อมีอาการขาดยา ระหว่างฝึก และการจัดการอบรมจากวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านยาเสพติด การจัดผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ มาแนะนำและกำกับการดูแลทหารกองประจำการฯ

คำสำคัญ: การเสพยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า), ทหารกองประจำการ, แนวทางการดูแลทหารที่เสพยาเสพติด

*ผู้ให้การติดต่อ (Corresponding e-mail : g63552790101@uru.ac.th เบอร์โทรศัพท์ 091-4979393)

Abstract

This cross-sectional research aimed to study the prevalence and factors associated with drug use among privates, and to develop care guidelines for privates with substance use disorders during basic military training. Data were collected through questionnaires from privates in the 2nd batch of 2023 in Uttaradit province, and care guidelines were developed based on input from military training unit personnel. Data analysis was performed using logistic regression analysis at a 95% confidence level, while content analysis was used for developing care guidelines for privates with substance use disorders.

The findings revealed that personal factors, socio-economic factors, environmental factors, and psychological factors were significantly associated ($p < 0.05$) with lifetime history of Category 1 narcotic (methamphetamine) use prior to conscription among privates in Uttaradit province. The recommended care guidelines for privates with substance use disorders emphasized close monitoring and observation, surveillance during withdrawal symptoms during training, organizing training sessions by drug addiction experts, and assignment of specialists to provide guidance and supervision for affected privates.

Keywords : Category 1 narcotic (methamphetamine) use, Privates, Care guidelines for privates with substance use disorders

บทนำ

ปัจจุบันมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างกว้างขวางและรุนแรงมากขึ้น ก่อให้เกิดความเสียหายกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นด้านกำลังคน ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม หรือ ด้านการเมืองการปกครอง สถานการณ์ยาเสพติดโลก จากข้อมูลรายงาน World Drug Report 2021 ของสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC : United Nations Office on Drugs and Crime) พบผู้ใช้ยาเสพติดทั่วโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยมีการคาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2573 จะมีผู้เสพยาเสพติดประมาณ 299 ล้านคน ซึ่งยาเสพติดที่มีผู้ใช้มากที่สุด คือ กัญชา กลุ่มโอปิออยด์ แอมเฟตามีน และอนุพันธ์ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม, 2565) สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทย พบสถิติผู้ป่วยยาเสพติดทั้งหมดของสถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้ป่วยยาเสพติดประเภทบ้า ร้อยละ 50.15 ผู้ป่วยยาเสพติดประเภทสุรา ร้อยละ 21.28 และ ผู้ป่วยยาเสพติดประเภทเฮโรอีน ร้อยละ 8.18 ตามลำดับ (สถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี, 2566)

สถานการณ์ในค่ายทหารของกองทัพภาคที่ 3 พบว่า ทหารกองประจำการผลัดปี 2565 สังกัดกองทัพภคในเขตภาคเหนือ มีประวัติการเสพยาเสพติด ร้อยละ 11.99 ตรวจปัสสาวะพบยาเสพติด ร้อยละ 5.57 มีประวัติอาชญากรรม พ.ร.บ. ยาเสพติด ร้อยละ 1.85 ซึ่งสถิติการเสพยาเสพติดจากกรมแพทย์ทหารบก 5 ปีย้อนหลัง (2561-2565) ในทหารใหม่ในพื้นที่รับผิดชอบของ รพ.ค่ายพิชัยดาบหัก พบอัตราการเสพยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) ในช่วง 1 เดือน ก่อนเข้ามาเป็นทหาร ร้อยละ 21.48 และอัตราการตรวจปัสสาวะแรกรับมียาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) (ฉิมวง) ร้อยละ 13.65 (กรมแพทย์ทหารบก, 2566) ทั้งนี้ผู้ปฏิบัติงานภายในหน่วยฝึกทหาร

ใหม่ (ครูฝึกทหารใหม่และผู้ช่วยครูฝึกทหารใหม่) ได้กล่าวถึงประสบการณ์ที่ผ่านมาในการรับทหารใหม่เข้ารับการฝึก ว่ามีปัญหาในทหารใหม่ที่ได้รับผลกระทบจากการเสพยาเสพติดในช่วง 1 เดือนก่อนเข้ามาเป็นทหาร ได้แก่ อาการเกิดภาวะขาดยาเสพติด (Withdrawal) และการเกิดจิตเวชจากการเสพยาเสพติด (Amphetamine induced psychosis) ซึ่งผู้ปฏิบัติงานยังไม่ทราบการปฏิบัติที่แน่นอนในการดูแลทหารใหม่กลุ่มที่มีประวัติเสพยาเสพติด และกลุ่มที่มีผลการตรวจปัสสาวะแรกพบยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) (กรมแพทย์ทหารบก, 2566)

แนวคิดทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคม (Ecological System Theory) ที่อธิบายว่า พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากหลายปัจจัย ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้จะมีความสัมพันธ์กันแบบซับซ้อน ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และได้ทำการทบทวนวรรณกรรมเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของผู้ต้องขังคดียาเสพติด อาทิงงานวิจัยของ วราภรณ์ ประทีปธีรานันต์ (2562) พบว่า ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ความรู้เรื่องยาเสพติด การเห็นคุณค่าในตนเอง และพฤติกรรมการต่อต้านสังคม ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ สถานภาพสมรสของบิดามารดา และสัมพันธภาพในครอบครัว รวมถึงปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ ลักษณะชุมชนที่ตั้งของบ้าน มีความสัมพันธ์กับการเสพยาเสพติด

จากที่กล่าวมานั้นชี้ให้เห็นว่า สถานการณ์การยาเสพติดควรมีการแก้ไขอย่างจริงจัง เนื่องจากมีผลกระทบต่อความมั่นคงและมีปัญหาต่อสังคมอย่างรุนแรง ซึ่งการศึกษาอัตราการเสพยาเสพติดของทหารกองประจำการก่อนเข้ามารับราชการ รวมถึงการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเสพยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) ในช่วงก่อนเข้ามาเป็นทหาร มีความสำคัญในการนำมาวิเคราะห์หาสาเหตุของการเสพยาเสพติดในทหารกองประจำการ เพื่อนำมาวางแผนการแก้ไขปัญหายาเสพติดและการป้องกันการเสพยาเสพติดซ้ำให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล (Individual Factors) ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ (Social and Economic Factors) ปัจจัยสภาพแวดล้อม (Environment Factors) และปัจจัยทางจิตวิทยา (Psychological Factors) ซึ่งยังมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเสพยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) ในทหารกองประจำการค่อนข้างจำกัด ดังนั้นการศึกษานี้จึงมีความสำคัญในการค้นหาแนวทางในการดูแลทหารกองประจำการที่มีประวัติเสพยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์วิจัย

1. เพื่อศึกษาความชุกและปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเสพยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) ในช่วงก่อนเข้ามาเป็นทหารของทหารกองประจำการ จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการดูแลทหารกองประจำการที่มีความผิดปกติจากการเสพยาเสพติด ในระหว่างการฝึกทหารใหม่ สำหรับผู้ปฏิบัติงานภายในหน่วยฝึกทหารใหม่ (ครูฝึกทหารใหม่และผู้ช่วยครูฝึกทหารใหม่)

นิยามศัพท์เฉพาะ

ทหารกองประจำการ คือ ผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนกองประจำการ และได้เข้ารับราชการในกองประจำการจนกว่าจะได้ปลด (พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ, 2497) ทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกในช่วง 6 สัปดาห์แรกของการเข้ารับราชการตามระเบียบและหลักสูตรการฝึกทหารใหม่เบื้องต้นทั่วไป จะเรียกว่า “ทหารใหม่”

ครูฝึกทหารใหม่ คือ ข้าราชการทหารที่ได้รับการคัดเลือกให้ฝึกทหารใหม่ ได้แก่ ผู้ฝึกทหารใหม่, ผู้ช่วยผู้ฝึกทหารใหม่, เสนารักษ์ประจำหน่วยฝึกทหารใหม่ ซึ่งมีหน้าที่ฝึกและอบรมทหารใหม่ให้มีความรู้ความสามารถ และทำหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาของทหารใหม่ (หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน, 2564)

ผู้ช่วยครูฝึกทหารใหม่ ซึ่งมักจะเรียกกันว่า ครูทหาร คือ ทหารรุ่นพี่ที่ได้รับการคัดเลือก และผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรครูทหารใหม่ มีหน้าที่เป็นผู้ช่วยครูฝึกทหารใหม่ ในการฝึกอบรมทหารใหม่ และเป็นตัวอย่างในการฝึกต่างๆ และให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อทหารใหม่ รวมถึงกระทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อทหารใหม่ (หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน, 2564)

ยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) หรือแอมเฟตามีน (Amphetamine) คือ ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เป็นยาเสพติดที่ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท ในอดีตเรียกว่า ยาม้า นิยมใช้ในหมู่ผู้ใช้แรงงาน หรือทำงานเป็นกะ โดยรับประทานเป็นเม็ด ในเวลาต่อมาได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเพื่อเพิ่มการออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท และลดผลข้างเคียงด้านหัวใจและหลอดเลือด กลายเป็น methamphetamine (ยาบ้า) ซึ่งมีการใช้อย่างแพร่หลายจนถึงปัจจุบัน (พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 7 พ.ศ. 2562)

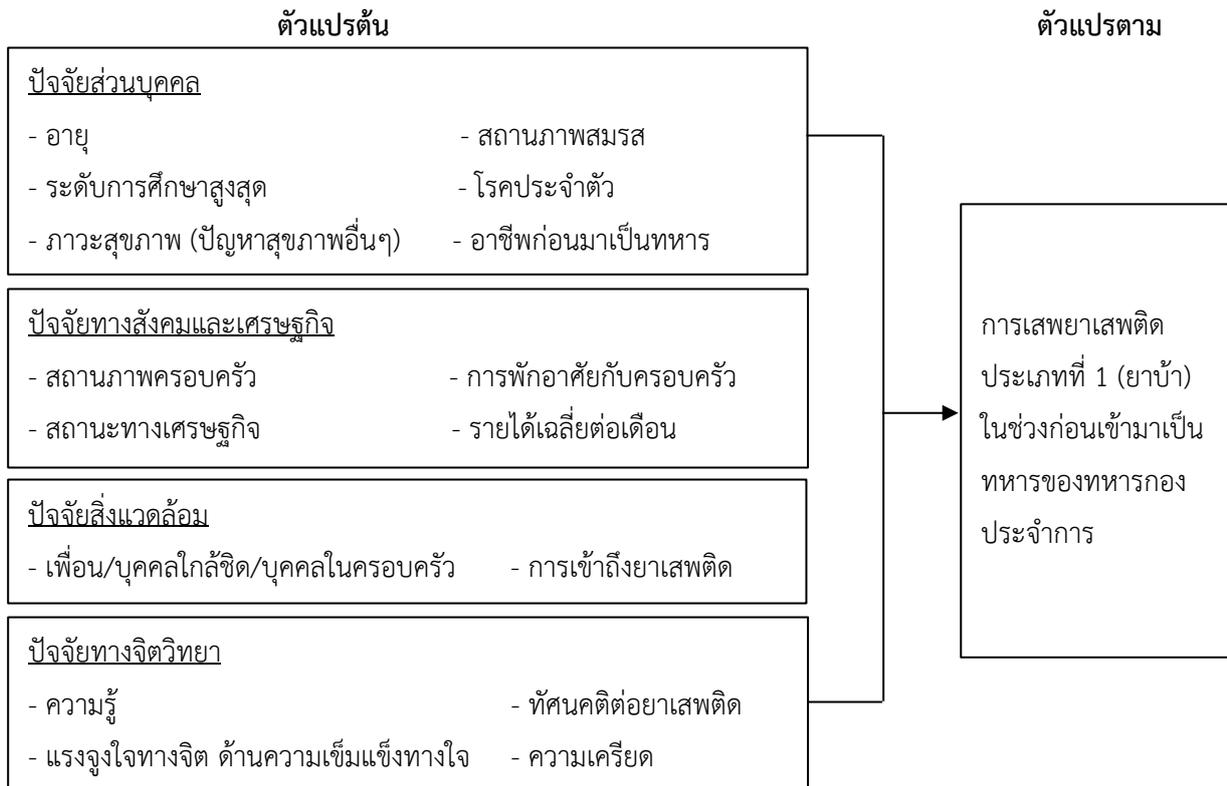
ปัจจัยส่วนบุคคล (Individual Factors) คือ คุณลักษณะเฉพาะของกลุ่มประชากร ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ภาวะสุขภาพ โรคประจำตัว และ อาชีพ

ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ (Social and Economic Factors) คือ ปัจจัยที่กำหนดสุขภาพ ความแตกต่างของภาวะสุขภาพที่แตกต่างกันในผู้ที่อยู่ในสถานะทางสังคมที่แตกต่างกัน ได้แก่ สถานภาพครอบครัว การพักอาศัยกับครอบครัว สถานะทางเศรษฐกิจ และ รายได้

ปัจจัยสภาพแวดล้อม (Environment Factors) คือ ปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพ และการเสพยาเสพติด ได้แก่ เพื่อน บุคคลใกล้ชิด บุคคลในครอบครัว และการเข้าถึงยาเสพติด

ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา (Psychological Factors) คือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล ได้แก่ ความรู้, ทักษะ, แรงจูงใจทางจิต ด้านความเข้มแข็งทางใจ และความเครียด

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ศึกษา คือ ทหารกองประจำการ ผลัดที่ 2 ประจำปี 2566 จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 366 คน (ข้อมูลจำนวนทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึก ผลัดที่ 2 ประจำปี 2566 จังหวัดอุดรดิตถ์ อ้างอิงจากฝ่ายสรรพกำลัง มณฑลทหารบกที่ 35 ผู้รับผิดชอบในการจัดสรรทหารกองประจำการเข้าประจำการในหน่วยในพื้นที่รับผิดชอบ)

1.1 เกณฑ์การคัดเลือกประชากร :

1.1.1 ทหารกองประจำการ จังหวัดอุดรดิตถ์ ทุกคน ที่เข้ารับการฝึกทหารใหม่ ผลัดที่ 2 ปี 2566 ในระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน ถึง 25 ธันวาคม พ.ศ. 2566

1.1.2 ทหารกองประจำการ จังหวัดอุดรดิตถ์ ที่สามารถ พูด อ่าน และ เขียน ภาษาไทยได้

1.1.3 ทหารกองประจำการ จังหวัดอุดรดิตถ์ ที่ลงลายมือชื่อยินยอมเข้าร่วมโครงการโดยสมัครใจ กรณีที่อาสาสมัครยินยอมเข้าร่วม แต่ไม่สะดวกลงลายมือชื่อ สามารถแสดงความยินยอมด้วยวาจาได้

1.2 เกณฑ์การคัดออกประชากร :

1.2.1 มีคำสั่งโดยคณะกรรมการแพทย์ให้ปลดประจำการก่อนกำหนดการ

1.2.2 ทหารกองประจำการ จังหวัดอุดรดิตถ์ ที่หากเข้าร่วมโครงการแล้วอาจเกิดอันตรายร้ายแรง เช่น มีความผิดปกติทางจิตและประสาท ที่อาจจะทำร้ายตนเองและผู้อื่น หรือ มีอาการเกิดภาวะขาดยาเสพติด เป็นต้น หรือ เกิดอคติในการดำเนินการวิจัยที่จะต้องคัดออกโดยความสมัครใจ ปราศจากการชักจูงบีบบังคับ หรือขู่ข่มขู่

1.2.3 ทหารกองประจำการ จังหวัดอุดรดิตถ์ ขอลอนตัวเอง หรือ ไม่มาตามนัด

2. ประชากรที่ใช้ในการหาแนวทางในการดูแลทหารกองประจำการที่มีความผิดปกติจากการเสพยาเสพติด ในระหว่างการฝึกทหารใหม่ สำหรับผู้ปฏิบัติงานภายในหน่วยฝึกทหารใหม่ (ครูฝึกทหารใหม่และผู้ช่วยครูฝึกทหารใหม่) ร่วมกัน คือ ผู้ปฏิบัติงานภายในหน่วยฝึกทหารใหม่ จังหวัดอุดรดิตถ์ ผลัดที่ 2 ประจำปี 2566 ทุกคน จำนวน 148 คน

2.1 เกณฑ์การคัดเลือกประชากร :

2.1.1 ผู้ปฏิบัติงานภายในหน่วยฝึกทหารใหม่ (ครูฝึกทหารใหม่และผู้ช่วยครูฝึกทหารใหม่) จังหวัดอุดรดิตถ์ ทุกคน ได้แก่ ผู้ฝึกทหารใหม่, ผู้ช่วยผู้ฝึกทหารใหม่, นายสิบพยาบาลประจำหน่วยฝึกทหารใหม่ ครูนายสิบ และครูทหาร (อ้างอิงข้อมูลการจัดอัตรากำลังในการฝึกทหารใหม่ จากกรมยุทธศึกษาทหารบก ประจำปี 2566) ที่เข้าฝึกทหารใหม่ ผลัดที่ 2 ปี 2566 ในระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน ถึง 25 ธันวาคม พ.ศ. 2566

2.1.2 ผู้ปฏิบัติงานภายในหน่วยฝึกทหารใหม่ (ครูฝึกทหารใหม่และผู้ช่วยครูฝึกทหารใหม่) จังหวัดอุดรดิตถ์ ที่ลงลายมือชื่อยินยอมเข้าร่วมโครงการโดยสมัครใจ กรณีที่อาสาสมัครยินยอมเข้าร่วมแต่ไม่สะดวกลงลายมือชื่อ สามารถแสดงความยินยอมด้วยวาจาได้

2.2 เกณฑ์การคัดออกประชากร :

2.2.1 ผู้ปฏิบัติงานภายในหน่วยฝึกทหารใหม่ (ครูฝึกทหารใหม่และผู้ช่วยครูฝึกทหารใหม่) ที่ได้รับการปรับย้ายตำแหน่ง/ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ฝึกทหารใหม่แล้ว

2.2.2 ผู้ปฏิบัติงานภายในหน่วยฝึกทหารใหม่ (ครูฝึกทหารใหม่และผู้ช่วยครูฝึกทหารใหม่) ขอลอนตัวเอง หรือ ไม่มาตามนัด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประชากรที่ทำการศึกษา ประกอบด้วยแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. แบบสอบถามสำหรับ ทหารกองประจำการ จังหวัดอุดรดิตถ์ ที่เข้ารับการฝึกทหารใหม่ ผลัดที่ 2 ปี 2566 แบ่งออกเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรที่ศึกษา ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา โรคประจำตัว ปัญหาทางสุขภาพอื่น ๆ อาชีพก่อนมาเป็นทหารกองประจำการ สถานภาพครอบครัว การพักอาศัยกับครอบครัว สถานะทางเศรษฐกิจ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และแหล่งที่มาของรายได้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลการเสพยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) ได้แก่ ประวัติการเสพยาเสพติด อายุที่เริ่มเสพยาเสพติด ความถี่ในการเสพยาเสพติด วิธีการเสพ และระยะเวลาที่ใช้ต่อเนื่อง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติด ได้แก่ สาเหตุการเสพยาเสพติด(ครั้งแรก) การประเมินทัศนคติต่อยาเสพติด และการประเมินแรงจูงใจทางจิต ด้านความเข้มแข็งทางใจ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดูแลตนเองในการเลิกยาเสพติดในระหว่างเข้ามาเป็นทหารกองประจำการ (เฉพาะทหารกองประจำการที่มีประวัติการเสพยาเสพติด)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประชากรที่เป็นผู้ปฏิบัติงานภายในหน่วยฝึกทหารใหม่ เพื่อประชุมเชิงปฏิบัติการหาแนวทางในการดูแลทหารใหม่กลุ่มที่มีประวัติเสพยาเสพติด และกลุ่มที่มีผลการตรวจปัสสาวะแรกรับพบยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) จำนวน 4 ข้อ ได้แก่

2.1 ประสิทธิภาพการดูแลทหารกองประจำการ ในการดูแลทหารใหม่กลุ่มที่มีประวัติเสพยาเสพติด และกลุ่มที่มีผลการตรวจปัสสาวะแรกรับพบยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า)

2.2 ปัญหาและอุปสรรค ในการดูแลทหารใหม่กลุ่มที่มีประวัติเสพยาเสพติด และกลุ่มที่มีผลการตรวจปัสสาวะแรกรับพบยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า)

2.3 ความต้องการการสนับสนุนในการดูแลทหารใหม่กลุ่มที่มีประวัติเสพยาเสพติด และกลุ่มที่มีผลการตรวจปัสสาวะแรกรับพบยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า)

2.4 สรุปแนวทางในการดูแลทหารใหม่กลุ่มที่มีประวัติเสพยาเสพติด และกลุ่มที่มีผลการตรวจปัสสาวะแรกรับพบยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) ที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน วิเคราะห์และตรวจสอบ เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาให้ครอบคลุมถึงความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของเนื้อหา สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหาที่ต้องการวัดตามกรอบแนวคิด การใช้ภาษาที่เหมาะสม ความชัดเจน และสำนวนที่ใช้ และนำมาวิเคราะห์หาค่า IOC ในแต่ละส่วน ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00

2. การนำแบบสอบถามที่ได้ ไปทดลองใช้และวิเคราะห์ เพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยการเก็บข้อมูลจากหน่วยฝึกทหารใหม่ จังหวัดแพร่ วิเคราะห์สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มีค่าความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ 0.78 โดยแต่ละส่วนมีค่าความเชื่อมั่น ดังนี้ ปัจจัยส่วนบุคคล มีค่าความเชื่อมั่น 0.81 ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ มีค่าความเชื่อมั่น 0.71 ปัจจัยสิ่งแวดล้อม มีค่าความเชื่อมั่น 0.79 และ ปัจจัยทางจิตวิทยา มีค่าความเชื่อมั่น 0.82

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 ใช้แบบสอบถามที่ผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ นำไป try out ในกลุ่มทหารกองประจำการ ผลที่ได้ 2 ประจำปี 2566 สังกัด หน่วยฝึกทหารใหม่ จังหวัดแพร่ จำนวน 94 คน โดยจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลก่อนผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย จำนวน 5 คน ลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลประชากรที่ทำการศึกษา

1. จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล จาก หน่วยฝึกทหารใหม่ จังหวัดอุดรดิตถ์ ก่อนผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล

2. จัดทำหนังสือยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

3. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับนายทหารพยาบาลประจำกองพัน เพื่อประสานขอรายชื่ออาสาสมัครประสานรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย รวมถึงการประสานขอเข้าพบอาสาสมัคร ณ กองบังคับการกองพันของแต่ละหน่วย

4. หลังจากทบทวนการแจ้งการเข้ารับการฝึกได้ 2 สัปดาห์เป็นต้นไป ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยการเข้าพบกลุ่มอาสาสมัคร โดยการเข้าพบเพื่อชี้แจงรายละเอียดงานวิจัย โดยมีผู้ช่วยผู้วิจัยจำนวน 5 คนดำเนินการแจกเอกสารข้อมูลและแบบขอความยินยอมให้อาสาสมัครนำกลับไปพิจารณาก่อนตัดสินใจ และใช้แบบสอบถามข้อมูลทบทวนการแจ้งการย้อนหลัง 1 เดือนก่อนเข้ามารับราชการ

5. ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 นำผลการวิจัยมาพูดคุยหาแนวทางในการดูแลทหารใหม่กลุ่มที่มีประวัติเสพยาเสพติด และกลุ่มที่มีผลการตรวจปัสสาวะแรกพบยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) ร่วมกับผู้ปฏิบัติงานภายในหน่วยฝึกทหารใหม่ (ครูฝึกทหารใหม่และผู้ช่วยครูฝึกทหารใหม่)

1. จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล และประสานเข้าเก็บข้อมูล ณ รพ.ค่ายพิชัยดาบหัก ในวันที่ 18-19 เม.ย. 2567

2. นำเสนอสรุปข้อมูลผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษาทหารกองประจำการ ผลัดที่ 2 ประจำปี 2566 จังหวัดอุดรธานี ให้ผู้ปฏิบัติงานภายในหน่วยฝึกทหารใหม่ (ครูฝึกทหารใหม่และผู้ช่วยครูฝึกทหารใหม่) รับทราบข้อมูล

3. แบ่งกลุ่มครูฝึกทหารใหม่และผู้ช่วยครูฝึกทหารใหม่ ออกเป็น 12 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ฝึกทหารใหม่และผู้ช่วยผู้ฝึกทหารใหม่ จำนวน 2 กลุ่ม, กลุ่มนายสิบพยาบาลและพลเสนารักษ์ จำนวน 2 กลุ่ม, กลุ่มครูนายสิบ จำนวน 4 กลุ่ม และกลุ่มครูทหาร จำนวน 4 กลุ่ม โดยแบ่งกลุ่มตามความรู้ และหน้าที่ความรับผิดชอบ เพื่อให้สามารถพูดคุยกันได้ง่ายและทั่วถึงมากขึ้น

4. แยกกลุ่มประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยมีผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย(ที่ผ่านการแนะนำและประเมินความเข้าใจแนวทางในการเก็บข้อมูลจากผู้วิจัยแล้ว) เป็นพี่เลี้ยงกลุ่ม ทุกกลุ่มยึดถือแนวทางการพูดคุยตามร่างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประชากรที่เป็นผู้ปฏิบัติงานภายในหน่วยฝึกทหารใหม่ จำนวน 4 ข้อ สรุปแนวทางที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการของกลุ่มตนเอง และส่งตัวแทนในการนำเสนอ

5. ผู้วิจัยสรุปแนวทางที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับผู้ปฏิบัติงานภายในหน่วยฝึกทหารใหม่ (ครูฝึกทหารใหม่และผู้ช่วยครูฝึกทหารใหม่)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากประชากรที่ทำการศึกษา

1.1 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ แจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัย คือ สถิติการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (Binary Logistic Regression Analysis)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากประชากรที่เป็นผู้ปฏิบัติงานภายในหน่วยฝึกทหารใหม่ (ครูฝึกทหารใหม่และผู้ช่วยครูฝึกทหารใหม่) ที่ใช้ในการหาแนวทางในการดูแลทหารกองประจำการที่มีความผิดปกติจากการเสพยาเสพติด ในระหว่างการฝึกทหารใหม่ สำหรับผู้ปฏิบัติงานภายในหน่วยฝึกทหารใหม่ (ครูฝึกทหารใหม่และผู้ช่วยครูฝึกทหารใหม่) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

จริยธรรมวิจัย

การพิทักษ์สิทธิประชาชนที่ศึกษา ผู้วิจัยขอจริยธรรมวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เลขที่รหัสโครงการ 071/2566

ผลการวิจัย

1. ความชุกของการเสพยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) ในช่วงก่อนเข้ามาเป็นทหารของทหารกองประจำการ จังหวัดอุดรดิตถ์ มีประวัติการเสพยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) ตลอดช่วงชีวิตที่ผ่านมา ก่อนมาเป็นทหารกองประจำการ จำนวน 92 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.14 โดยเริ่มใช้สารเสพติดครั้งแรกในช่วงอายุระหว่าง 15 - 19 ปี ร้อยละ 63.01 อายุเฉลี่ย 16.35 ปี สาเหตุการเสพยาเสพติด (ครั้งแรก) มาจาก ความอยากรู้อยากลอง/ ความคึกคะนอง ร้อยละ 97.83 ผู้ใช้สารเสพติดมีความถี่ในการใช้สารเสพติด 3 - 4 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 54.35 ส่วนใหญ่เสพโดยวิธีการสูบ ร้อยละ 98.91 ระยะเวลาการใช้ต่อเนื่อง มากกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี ร้อยละ 34.78 ประวัติการใช้สารเสพติดครั้งสุดท้าย น้อยกว่า 1 เดือน ร้อยละ 53.26

2. ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล และประวัติการเสพยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) ตลอดช่วงชีวิตที่ผ่านมา ก่อนมาเป็นทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการ จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (Binary Logistic Regression Analysis)

ตาราง 1 ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล และประวัติการเสพยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) ตลอดช่วงชีวิตที่ผ่านมา ก่อนมาเป็นทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการ จังหวัดอุดรดิตถ์ (n=366)

ตัวแปร	เสพ (%)	ไม่เสพ (%)	Odds Ratio	95% CI	p-value
อายุ					
≤ 24 ปี	89 (25.5)	260 (74.5)	1		
≥ 25 ปี	3 (17.6)	14 (82.4)	0.626	0.176-2.229	0.466
ระดับการศึกษาสูงสุด					
ไม่ถึงเกณฑ์	56 (46.7)	64 (53.3)	1		
ตามเกณฑ์หรือมากกว่า	36 (14.6)	210 (85.4)	0.196	0.118-0.324	<0.001*
โรคประจำตัว					
ปฏิเสธโรคประจำตัว	85 (27.1)	229 (72.9)	1		
มีโรคประจำตัว	7 (13.5)	45 (86.5)	2.386	1.036-5.496	0.036*

* p-value <0.05

จากตาราง 1 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษาสูงสุด และโรคประจำตัว มีความสัมพันธ์กับประวัติการเสพยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) โดยเมื่อระดับการศึกษาเพิ่มมากขึ้นจะลดโอกาสที่จะเสพลง 0.196 เท่า และเมื่อมีโรคประจำตัวจะเพิ่มมากขึ้นจะลดโอกาสที่จะเสพ 2.386 เท่า

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ และประวัติการเสพยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) ตลอดช่วงชีวิตที่ผ่านมา ก่อนมาเป็นทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการ จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (Binary Logistic Regression Analysis)

ตาราง 2 ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ และประวัติการใช้ยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) ตลอดช่วงชีวิตที่ผ่านมา ก่อนมาเป็นทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการ จังหวัดอุดรดิตถ์ (n=366)

ตัวแปร	เสพ (%)	ไม่เสพ (%)	Odds Ratio	95% CI	p-value
1. การพักอาศัย					
กับบิดา/มารดา	63 (21.6)	229 (78.4)	1		
กับญาติ/อื่นๆ	29 (39.2)	45 (60.8)	2.343	1.360-4.035	0.002*
2. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน					
≤10,000 บาท	61 (25.2)	181 (74.8)	1		
>10,000 บาท	31 (25.0)	93 (75.0)	0.989	0.600-1.630	0.966

* p-value <0.05

จากตาราง 2 พบว่า ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ด้านการพักอาศัยกับครอบครัว มีความสัมพันธ์กับประวัติการเสพยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) โดยเมื่อมีการพักอาศัยกับญาติหรือบุคคลอื่นๆ จะเพิ่มโอกาสที่จะเสพ 2.343 เท่า

4. ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยสิ่งแวดล้อม และประวัติการเสพยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) ตลอดช่วงชีวิตที่ผ่านมา ก่อนมาเป็นทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการ จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (Binary Logistic Regression Analysis)

ตาราง 3 ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยสิ่งแวดล้อม และประวัติการใช้ยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) ตลอดช่วงชีวิตที่ผ่านมา ก่อนมาเป็นทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการ จังหวัดอุดรดิตถ์ (n=366)

ตัวแปร	เสพ (%)	ไม่เสพ (%)	Odds Ratio	95% CI	p-value
ด้านการเข้าถึงยาเสพติด					
1. มีแหล่งอบายมุขในหมู่บ้าน/ชุมชน					
ไม่มี	21 (7.4)	262 (92.6)	1		
มี	71 (85.5)	12 (14.5)	73.817	34.654-157.241	<0.001*
2. ตั้งอยู่ใกล้พื้นที่/แหล่งที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด					
ไม่ใช่	32 (10.9)	262 (89.1)	1		
ใช่	60 (83.3)	12 (16.7)	40.938	19.920-84.130	<0.001*
3. อยู่ใกล้แหล่งผลิตยาเสพติด และ/หรือ มีการค้ายาเสพติด					
ไม่ใช่	39 (12.7)	268 (87.3)	1		
ใช่	53 (89.8)	6 (10.2)	60.701	24.468-150.590	<0.001*
4. ในละแวกบ้านหรือแหล่งที่อยู่มีการใช้ยาเสพติด					
ไม่ใช่	44 (14.5)	259 (85.5)	1		
ใช่	48 (76.2)	15 (23.8)	18.836	9.716-36.518	<0.001*

ตาราง 3 ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยสิ่งแวดล้อม และประวัติการใช้ยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) ตลอดช่วงชีวิตที่ผ่านมา ก่อนมาเป็นทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการ จังหวัดอุดรธานี (n=366) (ต่อ)

ตัวแปร	เสพ (%)	ไม่เสพ (%)	Odds Ratio	95% CI	p-value
5. ต้องการกลับเข้าสังคม แต่สังคมไม่ยอมรับ					
ไม่ใช่	10 (3.5)	274 (96.5)	1		
ใช่	82 (100.0)	0 (0.0)	9.200	5.125-16.516	<0.001*
ด้านเพื่อน/บุคคลใกล้ชิด/บุคคลในครอบครัว					
1. ครอบครัวยากจนและบิดามารดามีบุตรหลายคน					
ไม่ใช่	59 (21.9)	211 (78.1)	1		
ใช่	33 (34.4)	63 (65.6)	1.873	1.124-3.121	<0.015*
2. พ่อแม่ต้องไปทำงานต่างถิ่น ขาดการดูแลเอาใจใส่					
ใช่	33 (11.6)	251 (88.4)	1		
ไม่ใช่	59 (72.0)	23 (28.0)	0.051	0.028-0.094	<0.001*
3. มีเพื่อน/บุคคลใกล้ชิด/บุคคลในครอบครัวเสพยาเสพติด					
ไม่มี	62 (21.3)	229 (78.7)	1		
มี	30 (40.0)	45 (60.0)	2.462	1.434-4.228	<0.001*
4. ถูกบุคคลอื่นชักชวนให้เสพ					
ไม่ใช่	55 (17.2)	265 (82.8)	1		
ใช่	37 (80.4)	9 (19.6)	19.808	9.042-43.393	<0.001*
5. เลียนแบบบุคคลใกล้ชิด					
ไม่ใช่	67 (21.5)	245 (78.5)	1		
ใช่	25 (46.3)	29 (53.7)	3.152	1.731-5.740	<0.001*

* p-value <0.05

จากตาราง 3 พบว่า ปัจจัยสิ่งแวดล้อม ด้านการเข้าถึงยาเสพติด และด้านเพื่อน/บุคคลใกล้ชิด/บุคคลในครอบครัว ในทุกหัวข้อมีความสัมพันธ์กับประวัติการใช้ยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า

ด้านการเข้าถึงยาเสพติด ได้แก่ การมีแหล่งอบายมุขในชุมชนจะเพิ่มโอกาสในการเสพ 73.817 เท่า, ที่พักอาศัยตั้งอยู่ใกล้แหล่งที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดจะเพิ่มโอกาสในการเสพ 40.938 เท่า, อยู่ใกล้แหล่งผลิตหรือมีการค้ายาเสพติดจะเพิ่มโอกาสในการเสพ 60.701 เท่า, ในละแวกแหล่งที่อยู่มีการใช้ยาเสพติดจะเพิ่มโอกาสในการเสพ 18.836 เท่า, เมื่อผู้เสพต้องการกลับเข้าสังคม แต่สังคมไม่ยอมรับ จะเพิ่มโอกาสในการเสพ 9.200 เท่า

ด้านเพื่อน/บุคคลใกล้ชิด/บุคคลในครอบครัว ได้แก่ ครอบครัวที่ยากจนและบิดามารดามีบุตรหลายคนจะเพิ่มโอกาสในการเสพ 1.873 เท่า, พ่อแม่ไม่ต้องไปทำงานต่างถิ่น ไม่ขาดการดูแลเอาใจใส่จะลดโอกาสในการเสพลง 0.051 เท่า, มีเพื่อน/บุคคลใกล้ชิด/บุคคลในครอบครัวเสพยาเสพติดจะเพิ่มโอกาสในการเสพ 2.462 เท่า, ถูกบุคคลอื่นชักชวนให้เสพจะเพิ่มโอกาสในการเสพ 19.808 เท่า และบุคคลใกล้ชิดเสพยาเสพติดจะเพิ่มโอกาสในการเสพ 3.152 เท่า

5. ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยทางจิตวิทยา และประวัติการเสพยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) ตลอดช่วงชีวิตที่ผ่านมา ก่อนมาเป็นทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการ จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (Binary Logistic Regression Analysis)

ตาราง 4 ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยทางจิตวิทยา และประวัติการเสพยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) ตลอดช่วงชีวิตที่ผ่านมา ก่อนมาเป็นทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการ จังหวัดอุดรดิตถ์ (n=366)

ตัวแปร	เสพ (%)	ไม่เสพ (%)	Odds Ratio	95% CI	p-value
ความรู้					
ไม่ผ่านเกณฑ์	52 (38.5)	83 (61.5)	1		
ผ่านเกณฑ์	40 (17.3)	191 (82.7)	0.334	0.206-0.544	<0.001*
ความเครียด : หนีปัญหาต่าง ๆ					
ไม่มี	66 (19.4)	274 (80.6)	1		
มี	26 (100.0)	0 (0.0)	1.394	1.226-1.585	<0.001*
แรงจูงใจทางจิต ด้านความเข้มแข็งทางใจ					
ต่ำกว่าเกณฑ์	28 (71.8)	11 (28.2)	1		
ตามเกณฑ์ปกติ หรือมากกว่า	64 (19.6)	263 (80.4)	0.096	0.045-0.020	<0.001*

* p-value <0.05

จากตาราง 4 พบว่า ความรู้เรื่องสารเสพติด และปัจจัยทางจิตวิทยา ในการประเมินความเครียดที่ส่งผลให้เกิดการเสพยาเพื่อหนีปัญหาต่างๆ มีความสัมพันธ์กับประวัติการเสพยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) โดยเมื่อความรู้เพิ่มมากขึ้นจะลดโอกาสที่จะเสพยาเสพติดลง 0.334 เท่า และเมื่อเกิดความเครียดที่ส่งผลให้เกิดการเสพยาเพื่อหนีปัญหาต่างๆ จะเพิ่มโอกาสที่จะเสพยาเสพติด 1.394 เท่า และในการประเมินความเข้มแข็งทางใจจะลดโอกาสในการเสพยาเสพติดลง 0.096 เท่า เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า เมื่อมีความทนทานทางอารมณ์จะลดโอกาสในการเสพยาเสพติดลง 0.295 เท่า เมื่อมีกำลังใจจะลดโอกาสในการเสพยาเสพติดลง 0.197 เท่า และเมื่อมีความสามารถในการจัดการกับปัญหาจะลดโอกาสในการเสพยาเสพติดลง 0.106 เท่า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากประชากรที่เป็นผู้ปฏิบัติงานภายในหน่วยฝึกทหารใหม่

สรุปแนวทางในการดูแลทหารใหม่กลุ่มที่มีประวัติเสพยาเสพติด และกลุ่มที่มีผลการตรวจปัสสาวะ แรก รับพบยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) ที่ได้จากการปรึกษาหารือร่วมกับผู้ปฏิบัติงานภายในหน่วยฝึกทหารใหม่ (ครูฝึกทหารใหม่และผู้ช่วยครูฝึกทหารใหม่) ควรมีการดูแลที่มุ่งเน้นด้านการเฝ้าระวังโดยการสังเกตอาการอย่างใกล้ชิด การเฝ้าระวังเมื่อมีอาการขาดระยะระหว่างรับการฝึก และการจัดการอบรมจากวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านยาเสพติด รวมถึงการจัดผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านยาเสพติดมาให้คำแนะนำ คำปรึกษา และกำกับการดูแล ดังคำกล่าวของผู้ปฏิบัติงานภายในหน่วยฝึกทหารใหม่ (ครูฝึกทหารใหม่และผู้ช่วยครูฝึกทหารใหม่) ที่กล่าวไว้ดังนี้

“ทหารใหม่ในกลุ่มที่เสพยาเสพติดนี้ เราจำเป็นที่จะต้องดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อไม่ให้เกิดการฝึกมีปัญหา การแยกกลุ่มเพื่อสังเกตและประเมินอาการ จึงมีความสำคัญ เพราะจะทำให้เราดูแลได้ง่ายขึ้น และผมก็จะปรับตารางการฝึกคนกลุ่มนี้ให้ไม่หนักจนเกินไปครับ”

“อยากให้มหาวิทยาลัย หรือผู้เชี่ยวชาญ ด้านยาเสพติด มาให้คำแนะนำ และช่วยหน่วยดูแลอย่างใกล้ชิด รวมถึงเข้าไปแนะนำพูดคุยให้คำปรึกษากับทหารใหม่”

“การจัดการอบรมจากวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านยาเสพติด” “อยากให้ผู้มีประสบการณ์การดูแลผู้เสพยา มาช่วยกำกับดูแลทหารใหม่กลุ่มนี้”

“ควรให้คำปรึกษาเกี่ยวกับโทษของยาเสพติด” “อยากให้ดูแลอย่างใกล้ชิด ตรวจสอบยาเสพติดทุกเดือน เพื่อ ดูแลไม่ให้ผู้เสพยาตัวตาย”

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเสพยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) ในช่วงก่อนเข้ามาเป็น ทหารของทหารกองประจำการ จังหวัดอุดรดิตถ์ ผู้วิจัยมีประเด็นการอภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ความชุกและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเสพยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า)

1.1 ในช่วงก่อนเข้ามาเป็นทหารใหม่ของทหารกองประจำการ ผลัดที่ 2/66 จังหวัดอุดรดิตถ์ มีประวัติการ เสพยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) ร้อยละ 25.14 ซึ่งสอดคล้องกับสถิติการเสพยาเสพติดจากกรมแพทยทหารบก 5 ปี ย้อนหลัง (2561-2565) ของทหารใหม่ในพื้นที่รับผิดชอบของ รพ.ค่ายพิชัยดาบหัก ที่พบประวัติการเสพยาเสพติด ร้อยละ 21.48 แต่สูงกว่าสถิติประวัติการเสพยาเสพติดก่อนเข้ามาเป็นทหารใหม่ ของทหารกองประจำการ สังกัด กองทัพภาคที่ 3 ในปี 2565 ที่พบประวัติการเสพยาเสพติด ร้อยละ 11.99 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วุ ทธิพัฒน์ ปรีชญ์ฐากรณ์ (2565) ที่พบว่า ทหารใหม่ ผลัดที่ 2/64 ตรวจพบยาเสพติดการฝึกทหารใหม่ ร้อยละ 22.13 แตกต่างกับงานวิจัยของ สุพัต ธิบโอสถ (2565) ที่พบว่า ในปี 2560 - 2562 มีอัตราการตรวจพบยาเสพติด ในทหารกองประจำการ เฉลี่ย 3 ปี อยู่ที่ร้อยละ 7.32 และ ในทหารกองประจำการ ผลัด 2/64 ตรวจพบยาเสพติด ร้อยละ 5.6 และงานวิจัยของ สานิตย์ สีนากสูง (2567) ที่พบว่า สถิติการตรวจพบยาเสพติดของทหารกอง ประจำการก่อนเข้ารับการฝึกทหารใหม่ ณ หน่วยฝึกฯ ตรวจพบยาเสพติด ร้อยละ 13.51

1.2 ปัจจัยส่วนบุคคล มีความสัมพันธ์กับประวัติการเสพยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) ได้แก่ ระดับ การศึกษาสูงสุด และโรคประจำตัว ที่พบว่าเมื่อระดับการศึกษาเพิ่มมากขึ้นจะลดโอกาสที่จะเสพยาเสพติดลง และ เมื่อมีโรคประจำตัวจะเพิ่มโอกาสที่จะเสพยาเสพติด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประกายเพชร แก้วอินทร์ และ ภูซงค์ เสนานุช (2561) ที่พบว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาที่ต่ำจะทำให้มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดมากกว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาที่สูง ด้านโรคประจำตัว พบว่าเมื่อมีโรคประจำตัวจะเพิ่มมากขึ้นจะเพิ่มโอกาสที่จะเสพยาเสพติด งานวิจัยของ วสันต์ วุฒิวิโรดม และ พัลลยมน สีนาง (2562) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดของทหารกอง ประจำการก่อนเข้ารับราชการ มีเหตุผลทางด้านร่างกาย คือ ต้องการให้ร่างกายอ่อนคลาย และระงับความเจ็บปวด งานวิจัยของ วุทธิพัฒน์ ปรีชญ์ฐากรณ์ (2565) ที่กล่าวว่า กลุ่มทหารกองประจำการ ที่ติดยาเสพติด จะมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษา ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยรุ่น มีความอยากรู้อยากลอง ไม่ได้เรียน หนังสือ และงานวิจัยของ สุพัต ธิบโอสถ (2565) ที่กล่าวว่า ปัญหาการใช้ยาเสพติดของทหารกองประจำการ กองทัพภาคที่ 3 มีความซับซ้อน และมีความเชื่อมโยงกับปัญหาอื่น ๆ ด้วย โดยเชื่อว่าการเสพยาเสพติดจะช่วย ทำให้ ร่างกายอ่อนคลาย และระงับความเจ็บปวดได้

1.3 ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ พบว่า ด้านการพักอาศัยกับครอบครัว มีความสัมพันธ์กับประวัติการ เสพยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) กล่าวคือ เมื่อมีการพักอาศัยกับญาติหรือบุคคลอื่นๆ จะเพิ่มโอกาส ที่จะเสพยาเสพติด แตกต่างกับงานวิจัยของ ประกายเพชร แก้วอินทร์ และ ภูซงค์ เสนานุช (2561) ที่ค้นพบว่า บุคคลที่มีพฤติกรรมการเสพยาเสพติด จะอาศัยอยู่บ้านของพ่อแม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วสันต์ วุฒิวิโรดม

และ พัลยมน สีนห้ง (2562), งานวิจัยของ มีชัย ไทรงาม (2564) และ งานวิจัยของ ชูพงษ์ สายอุบล (2563) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมการเสพยาเสพติดของทหารใหม่ เกิดมาจากหลากหลายสาเหตุ ทั้งด้านปัญหาคอบครัว ครอบครัวแตกแยกหรือไม่ได้อาศัยอยู่กับครอบครัว รวมถึงความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และงานวิจัยของ วุทธิพัฒน์ ปรัชญ์ธำรงค์ (2565) ที่กล่าวว่า ทหารใหม่ ผลัดที่ 2/64 มัดขาดความรักความเอาใจใส่จากครอบครัว

1.4 ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม พบว่า ปัจจัยสิ่งแวดล้อม ด้านการเข้าถึงยาเสพติด และด้านเพื่อน/บุคคลใกล้ชิด/บุคคลในครอบครัว ในทุกหัวข้อมีความสัมพันธ์กับประวัติการเสพยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า)

1.4.1 ด้านการเข้าถึงยาเสพติด : เมื่อมีแหล่งอบายมุขในหมู่บ้าน/ชุมชน, พักอาศัยตั้งอยู่ใกล้ แหล่งที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด, อยู่ใกล้แหล่งผลิตยาเสพติดหรือมีการค้ายาเสพติด, ในละแวกบ้านหรือแหล่งที่อยู่มีการเสพยาเสพติดอย่างแพร่หลาย และเมื่อผู้เสพยาต้องการกลับเข้าสู่สังคม แต่สังคมไม่ยอมรับ จะเพิ่มโอกาสในการเสพยาเสพติด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริลักษณ์ ปัญญา (2560) ที่กล่าวว่า การคบเพื่อนและการมีสิ่งแวดล้อมในสภาพแวดล้อมสังคมที่ผู้รับการบำบัดกลับคืนสู่ชุมชนที่เป็นแหล่งจำหน่ายยาเสพติด และในชุมชนมีแหล่งอบายมุขแหล่งสถานบันเทิงเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเสพยาเสพติด งานวิจัยของ นุชสา อินทจักร์ และ สมเดช พินิจสุนทร (2560) ที่กล่าวว่า เพื่อนเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลสนับสนุนให้มีการเสพยาเสพติด เมื่ออยู่กับกลุ่มเพื่อนที่เสพยาเสพติดจะเสพตาม เพื่อให้ได้รับการยอมรับ การเข้าถึงยาเสพติดได้ง่าย ระยะทางไม่ไกลจากที่พักและใช้เวลาไม่มากในการได้ยามาเสพ งานวิจัยของ วสันต์ วุฒิวิโรดม และ พัลยมน สีนห้ง (2562) ที่กล่าวว่า การที่ผู้เสพจะสามารถควบคุมตัวเองให้ไม่กลับไปเสพยาเสพติดได้นั้น ต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลรอบข้าง, การได้รับการอบรมที่ดี และโอกาสในการปรับปรุงพฤติกรรมจากสังคม และงานวิจัยของ มีชัย ไทรงาม (2564) ที่กล่าวว่า การที่บุคคลจะเสพยาเสพติดหรือไม่นั้น เกิดจากการพัฒนาตัวบุคคลให้สามารถควบคุมตนเองได้ ทั้งยังต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลรอบข้าง การได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ดี และโอกาสในการปรับปรุงพฤติกรรมจากสังคม

1.4.2 ด้านเพื่อน/บุคคลใกล้ชิด/บุคคลในครอบครัว : กลุ่มครอบครัวที่ยากจนและบิดามารดามีบุตรหลายคน, เพื่อน/บุคคลใกล้ชิด/บุคคลในครอบครัวเสพยาเสพติด, การเลียนแบบบุคคลใกล้ชิด เพื่อให้ได้รับการยอมรับ, ถูกบุคคลอื่นชักชวนให้เสพ จะเพิ่มโอกาสในการเสพยาเสพติด ในขณะที่เดียวกันถ้าพ่อแม่ไม่ต้องไปทำงานต่างถิ่น รวมถึงดูแลเอาใจใส่ คอยให้คำแนะนำเป็นที่ปรึกษาให้ไม่เกิดความรู้สึกโดดเดี่ยวก็จะลดโอกาสในการเสพยาเสพติดลง สอดคล้องกับงานวิจัยของ งานวิจัยของ ศิริลักษณ์ ปัญญา (2560) ที่กล่าวว่า ความขัดแย้งของบุคคลในครอบครัวและปัญหาสัมพันธภาพเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เสพยาเสพติด งานวิจัยของ สุวพันธุ์ คะโยธา และ วุทธิพงศ์ รักดีกุล (2561) ที่กล่าวว่า สาเหตุในการเสพยาเสพติดส่วนใหญ่ เกิดจากเพื่อนชวน (34.6%) งานวิจัยของ วสันต์ วุฒิวิโรดม และ พัลยมน สีนห้ง (2562), งานวิจัยของ ชูพงษ์ สายอุบล (2563) และ งานวิจัยของ มีชัย ไทรงาม (2564) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมการเสพยาเสพติดของทหารกองประจำการก่อนเข้ารับราชการ เกิดมาจากหลากหลายสาเหตุ อิทธิพลของสังคม สภาพแวดล้อมรอบตัว แหล่งที่อยู่อาศัยของบุคคล โดยปัจจัย/ความเสี่ยงที่ทำให้กลับไปเสพยาเสพติด คือการได้กลับมาอยู่กับสภาพแวดล้อมเดิม ปัจจัยภายนอกตัวบุคคล ได้แก่ อิทธิพลของเพื่อน อิทธิพลของสื่อ อิทธิพลของคนอื่น และแหล่งที่อยู่อาศัย และงานวิจัยของ สานิตย์ สีนากสุก (2567) ที่กล่าวถึง การตัดสินใจในการเสพยาบ้า ปัจจัยหลักเกิดจากความเชื่อ "ใช้แล้วไม่ติด" สามารถทำงานได้นานมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นการเพิ่มความบันเทิง ความสนุกสนานในกลุ่มเพื่อน

1.5 ปัจจัยทางจิตวิทยา พบว่า ความรู้เรื่องยาเสพติด การประเมินความเครียดที่ส่งผลให้เกิดการเสพเพื่อหนีปัญหาต่างๆ และแรงจูงใจทางจิต ด้านความเข้มแข็งทางใจ มีความสัมพันธ์กับประวัติการเสพยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) กล่าวคือ เมื่อมีความรู้เพิ่มมากขึ้นและมีความเข้มแข็งทางใจจะลดโอกาสที่จะเสพยาเสพติดลง และเมื่อเกิดความเครียดที่ส่งผลให้เกิดการเสพเพื่อหนีปัญหาต่างๆ ก็จะทำให้เพิ่มโอกาสที่จะเสพยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชสา อินทจักร์ และ สมเดช พินิจสุนทร (2560) ที่กล่าวถึงการมีเรื่องไม่สบายใจเป็นหนึ่งในเหตุผลสำคัญของแรงจูงใจในการเสพยาเสพติด งานวิจัยของ สุวพันธุ์ คะโยธา และ วุธิพงษ์ ภักดีกุล (2561) ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันยาเสพติด ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้ เรื่องยาเสพติดและกฎหมาย งานวิจัยของ วสันต์ วุฒิวิโรตม และ พัลลยมน สินหน่ง (2562) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมการเสพยาเสพติดของทหารใหม่ มีเหตุผลทางด้านอารมณ์ที่ต้องการเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเองเพื่อหนีความผิดหวัง แรงกดดัน โดยปัจจัย/ความเสี่ยงที่ทำให้กลับไปเสพยาเสพติด อาจเกิดจากความเครียดหรือปัญหาอื่น ๆ และงานวิจัยของ มีชัย ไทรงาม (2564) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมการเสพยาเสพติดของทหารกองประจำการก่อนเข้ารับราชการ อาจเกิดจากความเครียดหรือ ปัญหาอื่น ๆ

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 แนวทางการดูแลทหารกองประจำการที่มีความผิดปกติจากการเสพยาเสพติด ในระหว่างการฝึกทหารใหม่ สำหรับผู้ปฏิบัติงานภายในหน่วยฝึกทหารใหม่ (ครูฝึกทหารใหม่และผู้ช่วยครูฝึกทหารใหม่)

จากการประชุมเชิงวิชาการ พบว่า แนวทางการดูแลทหารกองประจำการที่มีประวัติการเสพยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) คือ มุ่งเน้นด้านการเฝ้าระวังโดยการสังเกตอาการ/ดูแลอย่างใกล้ชิด การเฝ้าระวังเมื่อมีอาการขาดยาระหว่างฝึก กระทบกระชวย พูดคุยไม่รู้เรื่อง ลงแดง นอนไม่หลับ ง่วงซึม และการจัดการอบรมจากวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านยาเสพติด การจัดผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะมาแนะนำและกำกับดูแลทหารกองประจำการฯ มากที่สุด สอดคล้องกับ งานวิจัยของ วสันต์ วุฒิวิโรตม และ พัลลยมน สินหน่ง (2562) ที่กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อเพิ่มภูมิคุ้มกันยาเสพติดและการปรับพฤติกรรมเสี่ยงด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การสอดส่องดูแลกำลังพล การจัดอบรมเรื่องโทษของยาเสพติด การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันยาเสพติด และการจัดระเบียบสังคมแบบบูรณาการ จะสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ งานวิจัยของ ชูพงษ์ สายอุบล (2563) กล่าวว่า แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด คือ การกำหนดนโยบาย ห้ามมิให้กำลังพล ครอบครัวและผู้ที่พักอาศัยภายในกรมทหารราบที่ 29 เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดโดยเด็ดขาด การจัดให้มีกิจกรรม ดำเนินการประทับประคองเยียวยาให้ความช่วยเหลือหรือคำปรึกษา งานวิจัยของ มีชัย ไทรงาม (2564) ที่กล่าวว่า การเฝ้าระวังสอดส่องดูแล การดำเนินการประทับประคองเยียวยา ให้ความช่วยเหลือและคำปรึกษาแก่กำลังพลจะทำให้เกิดภูมิคุ้มกัน ทศนคติ ค่านิยม และมีพฤติกรรมห่างไกลยาเสพติด

การนำผลการวิจัยไปใช้

สำหรับหน่วยฝึกทหารใหม่ : หน่วยฝึกทหารใหม่ที่มีการฝึกทหารกองประจำการที่เข้ามาประจำการใหม่ ควรมีการปรับแนวทางการประเมินทหารใหม่แรกรับและการประเมินรายวัน รวมถึงการดูแลทหารใหม่ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในระหว่างฝึก ลดการเกิดการสูญเสีย หรือ การเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ โดยสามารถใช้ผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางในการดูแลทหารใหม่ได้

สำหรับโรงพยาบาลกองทัพบก : ในส่วนของโรงพยาบาลกองทัพบกที่รับผิดชอบในการดูแลหน่วยฝึกทหารใหม่ในความรับผิดชอบ สามารถนำผลการวิจัยนี้มาพิจารณาเพิ่มเติมการดูแล/สนับสนุน หน่วยฝึกทหารใหม่ให้มีความปลอดภัย โดยการจัดผู้เชี่ยวชาญด้านยาเสพติด ดูแลให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษาหน่วย ช่วยหน่วยดูแลทหารกองประจำการที่มีประวัติเสพยาเสพติดอย่างใกล้ชิด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นจากครอบครัวของทหารกองประจำการในเพื่อให้ได้คำตอบเชิงลึก ในบางประเด็นโดยเฉพาะปัจจัยทางสังคม สิ่งแวดล้อมและปัจจัยทางด้านจิตวิทยา
2. ควรศึกษาตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเสพยาเสพติดอื่นๆ อาทิ อิทธิพลของสื่อ ซึ่งอาจเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเสพยาเสพติดประเภทที่ 1 (ยาบ้า) ในช่วงก่อนเข้ามาเป็นทหารของทหารกองประจำการได้
3. ควรมีการนำแนวทางที่ได้ไปทดลองใช้งาน เช่น การคัดกรอง การสังเกต ประเมินอาการ รวมถึงการให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เพื่อศึกษาแนวคิด รูปแบบการปฏิบัติ และปรับแนวทางการปฏิบัติให้สอดคล้องและเฉพาะเจาะจงกับบริบทของทหารกองประจำการมากขึ้น
4. ควรมีการนำปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการเสพยาเสพติด มาพัฒนาโปรแกรมที่มีความเฉพาะเจาะจงเพื่อจัดการปัจจัยดังกล่าว

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. (2565). *แผนการปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กรมการปกครอง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566*. สืบค้นเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2566 จาก <https://multi.dopa.go.th>
- กรมแพทย์ทหารบก. (2566). *โปรแกรมการดูแลสุขภาพทหารใหม่กองทัพบก/กรมแพทย์ทหารบก (AMED Health Protection)*. สืบค้นเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2566 จาก <https://rtamed.rta.mi.th>
- กระทรวงสาธารณสุข. (2563). *ความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับ ยาเสพติด*. สืบค้นเมื่อ 19 พฤษภาคม 2565 จาก http://www.rno.moph.go.th/2bno1/Document/article_20160307165455.pdf
- กลุ่มวิชาการการพยาบาล การกิจด้านการพยาบาล รพ.ธัญญารักษ์ขอนแก่น. (2563). *คู่มือการให้บริการ : การดูแลผู้ติดยา สารเสพติด และครอบครัว รพ.ธัญญารักษ์ขอนแก่น. รพ.ธัญญารักษ์ขอนแก่น. (เอกสารอัดสำเนา).*
- ชูพงษ์ สายอุบล. (2563). *การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกรมทหารราบที่ 29 ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี*. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล. หลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก.
- นุชสา อินทจักร และ สมเดช พินิจสุนทร. (2560). *มูลเหตุจูงใจในการใช้ยาเสพติดของผู้ที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลธัญญารักษ์อุดรธานี*. นิพนธ์ต้นฉบับ, 503-523.
- ประกายเพชร แก้วอินทร์ และ ภูงศ์ เสนานุช. (2561). *ปัจจัยส่วนบุคคล สังคม และระดับความรู้ที่มีความสัมพันธ์กับสาเหตุ และพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด ชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และ 9*. *วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์*, 26(2), 205-233.

- พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ. (2497). *พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497*. สืบค้นเมื่อ 19 พฤษภาคม 2565 จาก http://www.law.moi.go.th/law/group1/group1_law14.pdf
- มีชัย ไทรงาม. (2564). *แนวทางการแก้ไขปัญหาคดีอาญาเสพติดพลทหารกองประจำการในพื้นที่กองทัพภาคที่ 4*. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล. หลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก.
- วรารณณ์ ประทีปธีรานันต์. (2562). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดของผู้ต้องขังคดีอาญาเสพติด ในจังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารพยาบาล*, 68(1), 49-57.
- วสันต์ วุฒิวโรตม และ พัลลยม สีนหงษ์. (2562). แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาญาเสพติดในกรมสนับสนุนกองพลทหารราบที่ 9. *HUSO Journal of Humanities and Social Sciences*, 3(2), 51-72.
- วุทธิพัฒน์ ปรัชญ์ธำกรณ์. (2565). *การแก้ไขปัญหายาเสพติดของทหารกองประจำการ สังกัด กองทัพภาคที่ 3*. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล. หลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก.
- ศิริลักษณ์ ปัญญา. (2560). ศึกษาปัจจัยเสี่ยงของการกลับไปใช้ยาเสพติดซ้ำของผู้รับการบำบัดยาเสพติดในศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ในศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการ ครั้งที่ 2 “การวิจัย 4.0 เพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน”*, 161-169.
- ศูนย์การทหารอากาศโยธิน หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน. (2564). *คำแนะนำการฝึกทหารกองประจำการ(ใหม่)*. หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน.
- สถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี. (2566). *สถิติผู้ป่วยทั้งหมดที่เสพยาบ้าเป็นยาเสพติดหลัก และเสพร่วมกับยาอื่น ๆ ประจำปีงบประมาณ 2561-2565*. Retrieved 16 มีนาคม 2566 สืบค้นจาก <http://www.pmnidat.go.th>
- สานิตย์ สีนากสูง. (2567). *แนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดของทหารกองประจำการ กองทัพภาคที่ 3*. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล. หลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม. (2565). *แผนปฏิบัติการด้านป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2565*. กระทรวงยุติธรรม.
- สุพัต หีบโอสถ. (2565). *การพัฒนาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในกลุ่มทหารกองประจำการ กองทัพบกที่สอดคล้องกับ ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564*. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล. หลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก.
- สุวพันธุ์ คะโยธา และ วุทธิพงศ์ ภักดีกุล. (2561). ปัจจัยเสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติด และปัจจัยที่มีผลต่อการป้องกันยาเสพติดของเยาวชน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตเทศบาลนครสกลนคร. *Journal of Sakon Nakhon Hospital*, 21(3), 84-95.